

ZRÍNYI MIKLÓS
NEMZETVÉDELMI EGYETEM
Doktori Tanácsa

Dr. KÁTAI-URBÁN Lajos. pv. alezredes

Az ipari balesetek országhatáron túli hatásai elleni védekezés
alkalmazási feltételeinek értékelése és fejlesztése

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése
és hivatalos bírálatai

ZRÍNYI MIKLÓS
NEMZETVÉDELMI EGYETEM
Doktori Tanácsa

TÉZISFÜZET

Dr. Kátai-Urbán Lajos. pv. alezredes

A doktori (PhD) értekezés címe:

Az ipari balesetek országhatáron túli hatásai elleni védekezés
alkalmazási feltételeinek értékelése és fejlesztése

Tudományos témavezető:

Prof. Dr. Solymosi József nyá. mk ezredes
egyetemi tanár, az MTA doktora

Budapest, 2006.

A tudományos probléma megfogalmazása

A gazdaságban jelen lévő veszélyes anyagok előállítás, tárolás, feldolgozás, felhasználása magában hordozza a súlyos ipari balesetek kialakulásának kockázatát. A közelmúlt hazai és külföldi tapasztalatai alapján a balesetek akár katasztrofális hatással is lehetnek a veszélyes üzem környezetére és az ott élő állampolgárokra.

A világban számos olyan **súlyos következménnyel járó ipari baleset** történt, amely a telephely területén túl terjedve a környező településekre is veszélyt jelentett. Ilyen volt az 1976-os olaszországi Sevesoban bekövetkezett dioxinnal történt környezeti szennyezés, vagy az 1984-ben az indiai Bhopalban az Union Carbide telephelyén szabadba kikerülő metil-izocianát által okozott tömeges mérgezés, vagy a Mexikóvárosban egy egész kerületet elpusztító robbanássorozat. A súlyos balesetek egy része már nemcsak a helyi közösséget, de az országhatáron áttérjedve a környező országokat, esetlegesen az alvízi vízgyűjtő területen elhelyezkedő államokat is érinthet. Elegendő az 1986-ban a svájci baseli Sandoz gyárban történt eseményre, vagy a 2000. februárjában a romániai Nagybányán bekövetkezett cianid és nehézfém-szennyezésre gondolni, amelyek több országon áthúzódó környezeti kárt okoztak a Rajna, illetve a Tisza és a Duna folyamokban.

A **nemzetközi együttműködési szervezetek** már a múlt évszázadban kialakították a súlyos ipari balesetek veszélyének megelőzésével és csökkentésével foglalkozó nemzetközi (univerzális) és szupranacionális (regionális) jogi szabályokat. Így születtek meg a **veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek ellenőrzéséről szóló EU Seveso Irányelvek**, valamint az országhatáron túli hatások kezelését szolgáló - 1992-ben az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága (EGB) által a környezetvédelmi egyezmények sorozatában kidolgozott - **ipari balesetek országhatáron túli hatásairól szóló ENSZ EGB (Helsinki) Egyezmény** (továbbiakban: Egyezmény); illetve a határokat átlépő vízfolyások és nemzetközi tavak védelmére és használatára vonatkozó ENSZ EGB Egyezmény". A tiszai cianid szennyezést követően az Ipari Baleseti és a Vízügyi Egyezményekhez közös polgári jogi felelősségről szóló jegyzőkönyv került kidolgozásra.

Annak ellenére, hogy az EU tagországokban már több mint két évtizedes múlttal rendelkezik az ipari baleset-megelőzés közösségi szintű integrálása, **az Irányelv ötévente kisebb nagyobb szigorító jellegű módosításon esik át**. A nyugat-európai nemzetközi nagyságrendű, katasztrofális következményekkel járó balesetek (2000. május Enschede, 2001. szeptember Toulouse) szolgáltatottak újabb és újabb indokot az Irányelv 2003. évi módosításához. A közelmúltban bekövetkezett eseményekből elég kiemelni az olajipari üzemek tüzeseteit, illetve a tőlünk távolabb eső, de mégis a nemzetközi közvélemény középpontjába került országhatáron túli hatással járó kínai folyószennyezést.

Összhangban az ország európai integrációs tevékenységével, és a nemzetközi kötelezettségekből származó kötelezettségek alapján az Országgyűlés és a Kormány **megalkotta a súlyos ipari balesetek elleni védekezésről szóló szabályozást**, amely 2002. január 01-én lépett hatályba.

Az ipari balesetek elleni védekezéssel kapcsolatos nemzetközi kötelezettségek – azon belül az Egyezmény - teljesítése **a Belügyminisztérium, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, illetve a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium hatáskörébe tartozik**.

Az Egyezmény magyarországi alkalmazásáról szóló jogszabályok 2002. évtől való érvényesítése területén az illetékes hatóságként működő **BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság** (továbbiakban: BM OKF) és más államigazgatási szervek számos jogalkalmazási és gyakorlati tapasztalatot szereztek. A súlyos ipari balesetek elleni védekezés területén a megelőzési, felkészülési és balesetelhárítási intézkedések – az üzemeltetők, állami és önkormányzati szervek általi bevezetésével csökken az országhatáron túli eseménysorok bekövetkezésének valószínűsége is.

Az Egyezmény végrehajtása a súlyos balesetek elleni védekezésről szóló szabályozás teljesítésével párhuzamosan folyik. Az Egyezmény célját és a jogszabályok végrehajtására alkalmazott megelőzési, felkészülési és balesetelhárítási jogintézményeket tekintve a két joganyag előírásai megegyeznek.

Az elmúlt öt évben jelentős eredmények születtek az ún. nem üzemszerű baleseti kibocsátások kezelésével foglalkozó horizontális jellegű (több szakterületet ipari biztonsági jogintézményeit integráló) szakterületen. Az **Európai Unióhoz való csatlakozásig megtörtént hatósági engedélyezési és felügyeleti ellenőrzési rendszer kialakítása, illetve a területi és helyi szinten jelentkező katasztrófavédelmi feladatok végrehajtása.** Az intézményrendszer működtetése során az államigazgatás szervei ellenőrizték és értékelték a biztonsági jelentéseket és elemzéseket, a belső védelmi terveket, elkészítették és alkalmazzák a külső védelmi terveket, teljesítették a lakossági tájékoztatási kötelezettségeiket.

Mindezek **az eredmények jó alapot szolgáltatnak** az Egyezmény hatálya alá tartozó veszélyes tevékenységek azonosításához, az illetékes hatósági és kapcsolattartó ponti adatszolgáltatások teljesítéséhez, a baleseti riasztási és a kölcsönös segítségnyújtási riasztási és értesítési rendszer működtetéséhez, valamint a kétoldalú és határmenti együttműködési feladatok végrehajtásához.

A fentiekkel összhangban az értekezés témája az ipari balesetek országhatáron túli hatásai elleni védekezés hazai jog- és intézményrendszerének jogalkalmazási és végrehajtási tapasztalatokra alapozott tudományos igényű vizsgálata és értékelése. A vizsgálatok alapján, pedig javaslattétel az illetékes hatósági feladatokat ellátó katasztrófavédelmi szervek hatáskörébe tartozó egyes feladatok ellátásának módszereire és eszközeire.

A kutatási célok

1. az Egyezmény és a kapcsolódó nemzetközi környezetvédelmi szabályozás előírásainak mélyreható elemzése, rendszerezése és összehasonlítása, a gyakorlati tapasztalatokkal való egybevetése alapján egységes rendszerbe foglalni az Egyezmény alkalmazásának feladatait;
2. az egységes feladatrendszer összehasonlítása a hazai jog-, intézmény- és feladatrendszerrel, amely során elemzem az üzemeltetői adatszolgáltatásnak és a hatósági engedélyezési és felügyeleti ellenőrzési feladatellátás területének, a súlyos balesetek következményelemzési eljárásainak, a külső védelmi tervezés és alkalmazás módszertanának, a baleseti jelentési feladatok végrehajtásának harmonizálására, a feladatok közigazgatási reform szerinti rendszere fejlesztésének lehetőségeit;

3. összehasonlító értékelés segítségével feltárni az országhatáron túli hatással járó veszélyes tevékenységek külföldi és hazai azonosítási módszereinek erősségeit és hiányosságait;
4. elemezni a súlyos balesetek elleni védekezésről szóló szabályozás hatály alá nem tartozó veszélyes anyaggal foglalkozó tevékenységek ipari baleset-megelőzési szabályozás alá vonásának lehetséges jogi megoldásait, illetve a hatósági munka során alkalmazandó - lakosságvédelmi feladatokat támogató - azonosítási módszereket;
5. vizsgálni a súlyos balesetek következményeinek értékelésénél alkalmazott nemzetközileg elfogadott eljárásokat és módszereket, különös tekintettel a kifolyási, terjedési és hatás modellekre, ahol az elemzések alapján ajánlást tenni a súlyos balesetek elleni védekezésről szóló szabályozásban történő alkalmazásukra;
6. hazai és nemzetközi szakirodalom felhasználásával értékelni a súlyos balesetek hőszűrési, túlnyomási és mérgezési hatásterületeit kijelölő küszöbértékeket;
7. értékelni az Egyezmény kétoldalú és határmenti együttműködésen alapuló adatszolgáltatási előírásait és meghatározni - a hazai szabályozás lehetőségeinek vizsgálata útján – az adatszolgáltatás tartalmi követelményeit, illetve a külföldi információ külső védelmi tervezésnél és alkalmazásnál való felhasználási lehetőségeit;
8. kidolgozni a veszélyes ipari üzem üzemeltetőjének baleseti jelentési és tájékoztatási kötelezettségeinek vizsgálata segítségével egységes követelmény-rendszert az üzemi riasztási rendszer és a hatóságnak küldendő adatszolgáltatás területén.

A kutatási módszerek

A kutatás során **alapvető szempontnak** tekintetem a tudományos megalapozottságot, a rendszerszemléletű megközelítést, az analízisekre, szintézisekre épülő következtetések kialakítását, a kutatott külföldi társszervek tapasztalatainak szükséges mértékű adaptációját. Értekezésem alapvetően objektív tények és megközelítések felhasználásával készült, ugyanakkor a szerzői szabadságból kiindulva, egyéni megállapításokat, megoldási javaslatokat és megközelítéseket alkalmaztam.

Az értekezésemben **az alábbi kutatási módszereket alkalmaztam:**

- a dolgozatomban felhasznált **szakirodalom** egy része a szakterületen végzett jogharmozás, az intézményfejlesztés és jogalkalmazás során készített katasztrófavédelmi belső munkaanyagok, tanulmányok, szakmai cikkek és előadások közül került ki. Az értekezésben levő (saját forrásként megjelölt) ábrák és táblázatok döntő részben elemző és kidolgozó munkám eredményei;
- kutatásaimban jelentős mennyiségű - a szakirodalomként is megadott - **külföldi iratanyagot** (ENSZ és EU szervek normáit, szakanyagait, jogszabálytervezeteit és útmutatóit) dolgoztam fel;

- a kutatómunka folyamán különösen fontosnak tartottam a **nemzetközi és integrációs rendezvényeken átvett ismeretek** hazai jogi környezetben történő adaptálását.
- az értekezés elkészítésénél hasznosíthattam az Irányelv teljesítését segítő EU Phare Twinning projektek **külföldi szakértőivel folytatott konzultációkon és** nemzeti képviselőként (szakértőként) **nemzetközi munkacsoportokban végzett munkám** során szerzett gyakorlati tapasztalataimat és ismereteimet.

Az elvégzett vizsgálat rövid leírása

A célkitűzéseimnek megfelelő rendben az **értekezést négy fő részre bontottam**, ahol a külföldi és a hazai jog- és intézményrendszer összevetésén túl, a szabályozás alapvető elemét képező veszélyes tevékenységek azonosítási és a következmények értékelésének módszereivel, valamint a kétoldalú és határmenti hatósági adatszolgáltatás és riasztási rendszer működtetésének kérdéseivel is foglalkozom.

I. FEJEZET

Az ipari balesetek országhatáron túli hatásai elleni védekezés nemzetközi szabályozásának értékelése

A kutatási célkitűzésem teljesítése érdekében először az ipari balesetek országhatáron túli hatásai elleni védekezés szabályozásának elhelyezkedését vizsgáltam a biztonsági jogterületek rendszerében, ahol az egyik legfontosabb feladat összehasonlító elemzések alkalmazásával meghatározni az Egyezmény Irányelvhez való kapcsolódását.

A fejezet rendszerjellegű következtetései segítséget nyújtanak a további fejezetek célkitűzéseinek megalapozásához. A korábbi tudományos igényű elemzések a jogterületen belüli vertikális kapcsolatokat elemezték. Értekezésemben új elem – a párhuzamosságok feltárása és az elhatárolások megalapozása érdekében - az értékelt szakterületek közötti horizontális kapcsolatok vizsgálata.

II. FEJEZET

Az Egyezmény hazai jog-, intézmény- és feladatrendszerben történő megvalósulása

A második fejezetben végzett vizsgálataim alapján **rendszerbe foglaltam az Egyezmény rendelkezéseit** és a nemzeti feladatok körében meghatároztam a szakmai feladatok csoportját. A **szakmai feladatokat az Irányelv** végrehajtását célzó súlyos balesetek elleni védekezésről szóló szabályozás **alkalmazásával teljesítünk**. Jogalkalmazói tapasztalataimat felhasználva - a történeti visszatekintés módszerét is alkalmazva - e rendelkezések hazai jogrendszerben való érvényesülését értékeltem.

Az értékelésben áttekintem a közelmúltban módosított magyar szabályozás jogintézményeit is. Ezen túl a hazai jogintézmények rendszerbe foglalása céljából vizsgáltam az információ áramlás útját és a szakmai feladatok végrehajtásának szintjeit.

III. FEJEZET

A veszélyes tevékenységek azonosítása és az ipari balesetek következményeinek értékelése

Az értekezés fő – műszaki elemzéseket igénylő - vizsgálati területe az országhatáron túli hatással járó veszélyes tevékenységek azonosítása és a veszélyes anyag kibocsátásával járó baleseti eseménysorok hatásainak értékelése.

Először az Egyezményben és a kapcsolódó környezetvédelmi szabályozásban megadott, majd a szabályozás hatálya alá nem tartozó veszélyes tevékenységek azonosítási módszereket értékeltem. Vizsgáltam továbbá a súlyos balesetek elleni védekezésről szóló szabályozás hatálya alá nem tartozó veszélyes tevékenységek felügyeletének létrehozási lehetőségeit. Az ipari balesetek országhatáron túli hatásainak meghatározása az azonosított veszélyes tevékenységben bekövetkező súlyos baleset következményeinek elemzése útján állapítható meg.

Az értekezés e fejezetében - a rendszerek, folyamatok, események, hatások, mint alkotóelemek vizsgálata és rendszerezése útján – a nemzetközi irodalom ajánlásai hazai rendszerben való adaptálásának módszerével konkrét ajánlásokat dolgoztam ki a következményelemzésnél (külső védelmi tervezésnél) alkalmazandó műszaki követelményekre.

IV. FEJEZET

Az ipari baleseti adatszolgáltatás tartalmának meghatározása

Az országhatáron túli ipari balesetek megelőzése, a felkészülés és a baleset-elhárítás egyik fontos eleme az üzemeltetői adatszolgáltatás. Az adatszolgáltatásra információcserére épül, amelynek célja, hogy a veszélyeztetett ország illetékes szervei ismerjék meg a határon túli potenciális veszélyforrással kapcsolatos adatokat, amelyek alapján el tudják készíteni, begyakorolni és szükség esetén alkalmazni baleset-elhárítási terveiket.

A kutatási célkitűzések elérése érdekében két külön részben vizsgáltam a megelőzési és felkészülési, illetve a baleset-elhárítási adatszolgáltatást és eljárásokat.

Az értékelés eredményeként konkrét javaslatot tettem a kétoldalú és határmenti együttműködés keretében végzendő riasztási, tájékoztatási, védelmi tervezési feladatok teljesítéséhez szükséges illetékes hatósági adatszolgáltatás tartalmára, továbbá a külföldről érkező, hasonló célú információ lakosság védelme érdekében történő felhasználására. A hazai riasztási rendszerek működőképességét a veszélyes tevékenységtől érkező adatszolgáltatás és az azt követő hatósági eljárás eredményessége befolyásolja.

A fejezet második részében a hazai és a külföldi veszélyes tevékenységben történt ipari balesetet követő baleset-elhárítási jellegű üzemeltetői adatszolgáltatás és hatósági eljárások rendszerét vizsgáltam és konkrét fejlesztési javaslatokat tettem.

Összegzett következtetések

I. Az ipari balesetek országhatáron túli hatásai elleni védekezésről szóló nemzetközi szabályozásának értékelése területén

1. Az Egyezmény és az Irányelv elsősorban a normál üzemtől eltérő veszélyhelyzeti veszélyes anyag kibocsátások külső védelmi és ipari biztonsági aspektusaival foglalkozik. Az ipari biztonság szakterülete egyértelműen elhatárolható a környezetvédelemtől (környezet-biztonságtól).
2. Az Egyezmény - az Irányelv hatálya alá tartozó – a veszélyes ipari üzemekben bekövetkező súlyos baleset „határontúli” következményei megelőzésével, a felkészüléssel és a baleset-elhárítási kérdéseivel kapcsolatos információáramlást szabályozza. Az Irányelv végrehajtásával teljesíthetjük az Egyezmény ún. szakmai feladatait. A kétoldalú együttműködési feladatok kizárólag az Egyezmény végrehajtását szolgálják. A szomszédos országokkal kötött kétoldalú katasztrófavédelmi megállapodások keretében megítélésem szerint érvényesíteni tudjuk hazánk érdekeit.

II. Az Egyezmény hazai jog-, intézmény- és feladatrendszerében történő megvalósulása vonatkozásában

3. Az Irányelv hazai végrehajtásának jogi, intézményi, jogalkalmazási módszertani, személyi és tárgyi eszközei rendelkezésre állnak. A tevékenység az EU által előírt ütemben folyik, azonban a végrehajtáshoz - a hatósági jogalkalmazási gyakorlatra alapozva - **több terület fejlesztése szükséges**, amelyek a következők: üzemeltetői adatszolgáltatási kötelezettség és az engedélyezési és felügyeleti rendszer vizsgálati követelményeinek egységesítése; a súlyos ipari balesetek következmény-elemzési eljárási és módszertani szabályainak (műszaki követelményeinek) létrehozása; a külső védelmi tervezés és alkalmazás, illetve a súlyos balesetek jelentési rendszerének fejlesztése.
4. Az Egyezmény rendelkezéseit nemzeti szinten, kétoldalú kapcsolatok és kormányközi együttműködés útján teljesíthetjük. Nemzeti szinten működő Illetékes Hatóság és kapcsolattartó pont szakmai feladatainak eleget tesz, azonban a nemzetközi kapcsolatos vonatkozásában fejleszteni lehet az ipari baleset-megelőzési kétoldalú és határmenti együttműködést, ahol kiemelt szerepe van a megelőző és veszélyhelyzeti információcserének. Az egyik legfontosabb területe az Egyezmény végrehajtásának a veszélyes tevékenységek azonosítása és a riasztási-értesítési rendszer működőképességének biztosítása.
5. Az Egyezmény teljesítésekor fel lehet használni a nemzetközi szakmai fórumok tapasztalatait és biztosítani lehet az ipari baleseti és vízügyi szakterületek koordinált tevékenységét.
6. Az Egyezmény adta lehetőségeket kihasználva tanulmányozni lehet az Irányelv hatálya alá nem tartozó tevékenységek katasztrófavédelmi felügyelet alá vonásának jogi és szakmai lehetőségeit.
7. A Súlyos Baleseti Jelentési Rendszert - a nemzeti kapcsolattartó pontok közötti baleseti információ gyors és hatékony biztosítása érdekében - az üzemeltető és a hatóság közötti adattovábbítási eljárási rendszerének fejlesztésével lehet működtetni.

8. Folytatni kell a kétoldalú ipari baleset-megelőzési kapcsolatokat fejlesztését elsősorban kétoldalú tapasztalatcserék és üzemlátogatások lebonyolítása útján, ahol továbbra is elsődleges fórumrendszer marad a katasztrófavédelmi és kölcsönös segítségnyújtási kétoldalú egyezmények. A közeljövő azonosított feladata lesz az írásos adatcsere lebonyolítása, valamint meg lehet kezdeni a határmenti ipari baleset-megelőzési együttműködést is.

III. A veszélyes tevékenységek azonosítása és az ipari balesetek következményeinek értékelése területén

9. Az Egyezmény által alkalmazott veszélyes tevékenység azonosítási módszer nem számol a lakosság és a környezeti elemek veszélyeztetésének mértékével (a súlyos baleset hatásterületével). Az azonosított tevékenységek köre nem teljes körű, azonban a kétoldalú együttműködés keretében a veszélyes tevékenységek körét kiterjeszthetjük a küszöbérték alatti üzemekre is.
10. Az Irányelv hatálya alá tartozó tevékenységek jelentik a jelentősebb veszélyeztetettséget hazánkban. Több módszer létezik a veszélyes tevékenységek azonosítására, mégis a legjobb megoldás a veszélyes anyaggal foglalkozó veszélyes tevékenységek szabályozás alá vonása a katasztrófavédelmi jogi szabályozás fejlesztése, súlyos balesetek következményeinek értékelése útján. Az azonosított veszélyes tevékenységek veszélyességét csak a súlyos balesetek lehetséges következményeinek értékelésével mérhetjük fel.
11. A súlyos balesetek következmény-elemzési eljárását az egységes jogértelmezés érdekében fejleszteni szükséges a következményelemzés folyamatának nyomon követése, eljárási rend kialakítása, a kibocsátási, terjedési és hatásmodellek nemzetközileg elfogadott módszerek szerinti elvégzése és a hatások súlyosságát mérő határértékek bevezetése területén.

IV. Az ipari baleseti adatszolgáltatás tartalmának meghatározása területén

12. Az Egyezmény szerinti megelőzési és felkészülési célú adatszolgáltatás célja, hogy a baleset hatásai által Érintett Fél települési védelmi tervek készítésével és a lakosság tájékoztatásával felkészüljön egy esetleges határon túli hatással járó baleset következményeinek elhárítására. Az adatszolgáltatás alapja a biztonsági jelentés és a belső védelmi terv. Felkészülési jellegű adatszolgáltatást a külső védelmi terv „határon túli” elemeinek az egyeztetése útján teljesítjük. Az adatszolgáltatás tartalmi követelményeinek egységesítése érdekében rögzíteni lehet az adatszolgáltatással szemben támasztott általános és részletes követelményeket.
13. A biztonsági jelentés az adatszolgáltatás bázisa, amelyből leíró jellegű információt használjuk fel. Fontos elv az adatok „határon túli hatások” szempontjából való szűrése. A határon túli hatások kezelése céljából a szolgáltatandó információra vonatkozó részletes tartalmi követelményeket mind az általános, mind a külső védelmi tervekkel kapcsolatosan meg lehet határozni. Az országhatáron túli hatást okozni nem képes tevékenységek adatszolgáltatás alóli kivonásának eszköze a külső védelmi terv készítés alóli felmentési szempontok kidolgozása. A felmentés alapja a „veszélyeztetés hiánya”, amelynek bizonyítására szempontokat dolgoztam ki.

14. A külföldi tevékenységről szóló adatszolgáltatást a hazai települési veszély-elhárítási alaptervbe és a riasztási és segítségnyújtási tervekbe való beépítéssel lehet felhasználni.
15. A riasztási rendszerek (függetlenül az országhatáron túli hatásoktól) működőképességét a veszélyes tevékenységtől érkező adatszolgáltatás és az azt követő hatósági eljárás eredményessége befolyásolja, amely a súlyos balesetek és rendkívüli események fogalmának a káresemények minősítése szempontjainak kimunkálása, illetve az adatszolgáltatás egységesítése segítségével történhet.
16. A riasztási folyamat (váratlan esemény, rendkívüli esemény és súlyos baleset) elemzésével a váratlan esemény és a rendkívüli esemény riasztás szempontjából való minősítésének konkrét szempontjai is meghatározhatók. A rendkívüli esemény minősítésének szempontjainak azonosításakor —az üzem biztonsági irányítási rendszerben és a belső védelmi tervben is rögzített eljárási rend szerint —üzemi riasztási rendszer sajátossága-ira, illetve a belső és a külső védelmi tervek aktivizálásának szabályaira lehet a figyelmet összpontosítani. A súlyos baleset esetén elrendelendő riasztási fokozatok szabályait az eseménysor jellegének és a veszélyes anyag tulajdonságainak függvényében a veszélyes anyag monitoring rendszerénél alkalmazott riasztási határértékekhez lehet igazítani.

Új tudományos eredmények

1. Az Ipari Baleseti Egyezmény és a kapcsolódó nemzetközi környezetvédelmi szabályozás előírásainak mélyreható elemzésével, rendszerezésével és összehasonlításával, a gyakorlati tapasztalatokkal való egybevetésével, illetve a hazai és nemzetközi szakmai fórumokon történő személyes egyeztetések alapján **elsőként foglaltam egységes feladat-rendszerbe a tennivalókat**, majd erre az egységes feladatrendszerre alapozva — a meglévő rendszerrel összehasonlítva —**konkrét ajánlásokat dolgoztam ki a hazai jog-, intézmény- és feladatrendszer optimalizálására és fejlesztésére**, amelynek legfontosabb területei:
 - a. ajánlások az üzemeltetői adatszolgáltatás és a hatósági engedélyezési és felügyeleti ellenőrzési feladatellátás egységes követelményrendszerének továbbfejlesztésére;
 - b. ajánlások a súlyos balesetek következményelemzési eljárásának, a külső védelmi tervezés és alkalmazás módszertanának, illetve a baleseti jelentési feladatok végrehajtásának harmonizálására;
 - c. ajánlás a hatósági engedélyezési és felügyeleti ellenőrzési, valamint a katasztrófavédelmi feladatok közigazgatási reform szerinti rendszerére.
2. Külföldi és hazai gyakorlati tapasztalataimra és összehasonlító értékeléseimre alapozva **feltártam** az országhatáron túli hatással járó **veszélyes tevékenységek** külföldi és hazai **azonosítási módszereinek erősségeit és hiányosságait**, amelyre alapozva **konkrét ajánlást dolgoztam ki** —a súlyos balesetek elleni védekezés szabályozás hatály alá nem tartozó – **a veszélyes anyaggal foglalkozó tevékenységek azonosítására**, amelynek keretében:

- a. ajánlást dolgoztam ki az érintett tevékenységek ipari baleset-megelőzési szabályozás alá vonásának lehetséges jogi megoldásaira;
 - b. a hatósági munka során alkalmazandó – a lakosságvédelmi feladatokat támogató - azonosítási módszerekre.
3. A veszélyeztetés értékelési eljárás egységes rendszerében elhelyezve **elsőként tettem ajánlásokat** - a nemzetközi és a hazai szakirodalom kritikus elemzésével – az ipari balesetek **következményeinek értékelésénél alkalmazott** nemzetközileg elfogadott **eljárási folyamatra, kifolyási, terjedési és hatás modellek alkalmazhatóságára**, amelynek kapcsán **konkrét ajánlást tettem**:
- a. a referencia baleseti eseménysorokhoz tartozó és alkalmazandó kifolyási és terjedési modellekre, valamint a hatás modellekre;
 - b. a súlyos baleseti események hősugárzási, túlnyomási és mérgezési hatásterületeinek megállapításánál alkalmazandó küszöbértékekre.
4. Az ipari balesetek megelőzése, a felkészülés és baleset-elhárítás területén végzett kétoldalú és határmenti együttműködésen alapuló adatszolgáltatási kötelezettségek elemzésével, és a gyakorlati jogalkalmazási tapasztalatokkal, illetve a veszélyes ipari üzem üzemeltetőjétől származó adatokkal való kritikus egybevetésével és ütköztetésével **elsőként dolgoztam ki egységes követelmény-rendszert** a riasztási (tájékoztatási) és a külső védelmi tervezési feladatok teljesítéséhez szükséges **hatósági adatszolgáltatás tartalmára és annak külső védelmi tervezés és alkalmazás rendszerében való felhasználására**, amelynek összetevői:
- a. a megelőzési és felkészülési adatszolgáltatás tartalmi követelményeinek meghatározása;
 - b. a külső védelmi terv készítés alóli felmentési szempontok kidolgozása,
 - c. az országhatáron túli hatások hazai védelmi tervrendszerbe való beépítésének módszertana;
 - d. a rendkívüli esemény fogalmának meghatározása és riasztási határérték azonosító módszer kidolgozása az üzemi riasztási rendszer fokozatainak elrendeléséhez.

Az értekezés ajánlásai

- 1 A dolgozatomban megfogalmazottak alapul szolgálhatnak:
 - az Ipari Baleseti Egyezmény hazai intézmény és feladatrendszerének rendszerének fejlesztéséhez, a nemzeti és kétoldalú együttműködést igénylő feladatok teljesítéséhez, külön kiemelve az ipari balesetei jelentési rendszert és a veszélyes tevékenységek azonosítását;

- a súlyos balesetek elleni védekezés szabályozás hatósági és katasztrófavédelmi feladatainak teljesítéséhez, különösen a súlyos balesetek következményelemzési módszertanának, a külső védelmi tervezés szakmai és műszaki megalapozása, és az üzemeltetői baleseti jelentési rendszer fejlesztése területén;
 - a veszélyes anyagokkal kapcsolatos katasztrófavédelmi tevékenység azonosításának és az ipari baleset-megelőzési rendszerének kidolgozásához.
- 2 Az 1. pontban leírtak megvalósításához kapcsolódó jogszabályok szakmai koncepcióinak, jogalkalmazást segítő belső szabályozóinak és módszertani útmutatóknak elkészítéséhez, valamint a végrehajtási tervek kidolgozásához és a prioritások meghatározásához.
 - 3 Az értekezésem segédletként felhasználható a hivatásos katasztrófavédelem és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem oktatási rendszerében, valamint a vegyipari technológiákkal, üzemi biztonságtechnikával is foglalkozó, nem védelmi, műszaki felsőfokú tanintézmények oktatásában.
 - 4 Az értekezésben elvégzett vizsgálatok alapját képezhetik az ipari biztonság és a környezetbiztonság területén való kutatási irányok meghatározásának.

Ezúton mondok köszönetet témavezetőmnek, konzultációs partnereimnek, valamennyi munkatársamnak, kollégámnak és mindazoknak, akik munkájukkal, javaslataikkal segítették a disszertációm elkészítését.

Publikációs jegyzék

Folyóiratcikkek

1. Szakál B. - Kátai-Urbán L.: A veszélyes ipari létesítmények által készítendő biztonsági jelentésekről, Polgári védelem, XLI. évfolyam. 1999. 02. szám (9-12. o.);
2. Kátai-Urbán L.: A SEVESO II. irányelv bevezetésének a vállalatok nemzetközi versenyképességére gyakorolt hatása, Polgári védelmi szemle, 1999. IV. évfolyam 3. szám. (92-104. o.);
3. Szakál B. - Kátai-Urbán L.: A súlyos ipari balesetek általi veszélyeztetettséggel kapcsolatos értékelési eljárások összehasonlító vizsgálata, Munkavédelem és Biztonságtechnika, XXIII. évfolyam 2001.2 (15-26. o.);
4. Kátai-Urbán L.: A katasztrófabiztosítás gyakorlata, Belügyi Szemle, 2001. 3. (90-99. o.);
5. Solymosi J., Tatár A., Szakál B., Kátai-Urbán L.: A súlyos ipari balesetek általi veszélyeztetettséggel kapcsolatos értékelési eljárások összehasonlító vizsgálata, Katasztrófavédelmi szemle, 2001. IV. évfolyam 2. szám (32-57.o.);
6. Popelyák P., Kátai-Urbán L., Sándor A.: Változóban az ipari baleset-megelőzés nemzetközi szabályozása 1. rész, Védelem, 2003. 3. szám (49-50. o.); 2. rész, Védelem, 2003. 4. szám (49-50. o.); 3. rész, Védelem, 2003. 5. szám (51-52. o.);
7. Popelyák - Kátai-Urbán L.: Ipari biztonsági és katasztrófavédelmi kutatások az Európai Unióban, Munkavédelem és Biztonságtechnika, XXV. évfolyam 2003. 3. szám (49-52. o.)
8. Popelyák P., Kátai-Urbán L.: Ipari balesetek, határvízi károk - Felelősség és kártérítés, Katasztrófavédelem, XLV. évfolyam, 2003. 8. szám. (29-30. o.);
9. Popelyák P., Kátai-Urbán L., Sándor A.: Változóban az ammónium-nitrát megítélése, Katasztrófavédelem, XIV. évfolyam, 2003. 10. szám. 29. o.;

10. Kátai-Urbán L.: Adatszolgáltatás; in: CD Cégbiztonság, Katasztrófavédelem fejezet (szerk.: Kátai-Urbán L.), 2004. február;
11. Varga I., Kátai-Urbán L.: Katasztrófavédelmi ismeretek; in: CD Cégbiztonság, Katasztrófavédelem fejezet (szerk.: Kátai-Urbán L.), 2004. február;
12. Kátai-Urbán L., a Seveso II. Irányelv változó szabályozása; in: CD Cégbiztonság, Katasztrófavédelem fejezet (szerk.: Kátai-Urbán L.), 2004. február;
13. Popelyák P., Kátai-Urbán L., Sándor A.: A környezet veszélyeztetettségének meghatározása a súlyos balesetek elleni védekezésben, Védelem, 2004. 1. szám. 37-38. o.
14. Vass Gy., Kátai-Urbán L., Cimer Zs.: Veszélyes ipari üzemek nyilvántartása, Védelem 2004. XI. évfolyam 3. szám (45-47. o.);
15. Szakál B., Kátai-Urbán L., Vass Gy.: Veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés keretében telepítendő monitoring rendszerek és lakossági riasztási rendszerek telepítési helyeinek kiválasztása, Tudományos közlemények, Szent István Egyetem Ybl Miklós Műszaki Főiskolai Kar I. évfolyam 1. szám / 2004. szeptember (38-53. o.),
16. Kátai-Urbán L.: Egyezmény az ipari balesetek országhatáron túli hatásairól, in: Nemzetközi Környezet és Természetvédelmi Egyezmények Jóváhagyása és Végrehajtása Magyarországon c. KvVM - –LTE ÁJK kiadvány 2005. (149-152. o.);
17. Cimer Zs. Kátai-Urbán L., Szakál B.: Településrendezési tervezés követelményei a veszélyes ipari üzemek környezetében, Munkavédelem és Biztonságtechnika, XXVII. évfolyam 2005. 1. szám;
18. Kátai-Urbán L.: Ipari létesítmények védelme szándékos károkozás ellen, Katasztrófavédelem, XLVII. évfolyam, 2005. 6. szám. 12-13. o.;
19. Vass Gy., dr. Kátai-Urbán Lajos: Az új Seveso - szabályozás bevezetése, Katasztrófavédelem, XLVII. évfolyam. 2005. 7. szám, 17-19. o.;
20. Szakál B., Kátai U. L. Industrial Safety and Seveso Establishments - Hungarian Example, Annual News (a SZIE-YMMFK angol nyelvű lektorált folyóirata) Budapest, 2005. sz. pp 43-50.;
21. Kátai-Urbán L.; Halász L., Solymosi J.: az ipari balesetek határon túli hatásai elleni védekezés nemzetközi és hazai gyakorlata, , Tudományos közlemények, Szent István Egyetem Ybl Miklós Műszaki Főiskolai Kar (megjelenés alatt);
22. L. Kátai-Urbán; J. Solymosi: Overview of Consequence Modelling in Process Industry, AARMS ZMNE angol nyelvű lektorált kiadványa (megjelenés alatt);
23. L. Kátai-Urbán; J. Solymosi: The Tasks of Bilateral and Cross-Border Cooperation relating to Industrial Accidents, and Information Exchange in The framework of the Helsinki Convention Annual News, SZIE-YMMFK (megjelenés alatt).

Könyv, könyvrészlet

1. Bándi Gy. (sorozat szerk.) Cseh G., Deák Gy., Kátai-Urbán L., Kozma S., Popelyák P., Sándor A., Szakál B., Vass Gy.: „Ipari Biztonsági Kézikönyv a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés szabályozás alkalmazásához”, KJK KERSZÖV, Környezetvédelmi Kiskönyvtár sorozat, 2003.;
 - a. 3.9 fejezet: a súlyos balesetek országhatáron túli hatásaival kapcsolatos tevékenység (297-307. o.)
 - b. 3.10 fejezet: EU illetékes hatósági feladatok (307-311. o.)
 - c. 4. fejezet: Az önkormányzatok és a katasztrófavédelem közös feladatai (311-371. o.)
2. Kátai-Urbán L., Dr. Szakál B., Kockázatkezelési eljárások áttekintése (11-68. o.), In.: Cimer Zs., Cseh G., Deák Gy., Gyenes Zs., Hoffmann I., Kátai-Urbán L., Solymosi J., Szakál B., Vass Gy.: Ipari biztonsági kockázatkezelési kézikönyv a veszélyes anyagokkal

kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés szabályozás alkalmazásához, KJK-KERSZÖV kiadványa, Budapest 2004.;

3. Kátai-Urbán L: 5. Lakossági tájékoztatás (40-53. o) és a 7.4 A lakossági tájékoztatás okmányai (99-107. o.) c. fejezet szerzője, In.: „Módszertani segédlet a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos ipari balesetek elleni védekezés területi és helyi feladatainak ellátásához” c. BM OKF lektorált angol nyelvű kiadványa, 2005;
4. Kátai-Urbán L: „5. Information to the public” és a „7.4 Documents to inform the public” c, fejezet szerzője, c. In.: “Guidance on the implementation of regional and local tasks for the prevention of major accidents involving dangerous substances” BM OKF lektorált kiadványa (54-64.o), 2005.

Jegyzet, tankönyv, tansegédlet

1. Popelyák P., Kátai L., Szakál B.: Katasztrófa-megelőzés, főiskolai jegyzet, a Rendőrtiszti Főiskola kiadványa, Budapest, 2005.;
2. Szakál B., Vass Gy. Kátai-Urbán L.: Katasztrófavédelem I., vegyipari katasztrófák SZIE Ybl Miklós Főiskolai Kar, TÜBI szakkönyve, 2004.

Konferencia kiadványban megjelent előadás

Angol nyelvű

1. “Approximation of the EU Environmental Legislation in the Field of Water” c. tanfolyamon a “SEVESO II. Directive” c. előadás; Budapest, Vituki; 1999. április. 12.;
2. Ipari Biztonsági és Védelmi-tervezési Nemzetközi Konferencia: a „Lakosság tájékoztatás szerepe a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek következményeinek csökkentésében”, Public Awareness and Information in the Context of Major Accidents involving Dangerous Substances, megjelent angol nyelven az ENSZ EGB Ipari Baleset-megelőzési Regionális Koordinációs Központ kiadványaként; Balatonfüred; 1999. május. 10-12.;
3. Európai Bizottság Közösségi Kutatási Központ SEVESO II. irányelv Bevezetéséről szóló Konferenciája: Hungarian Experience in transposing SEVESO II. DIRECTIVE into National Law, London; 2000. november. 06-08.;
4. PHARE Twinning „A” Project közbenső jelentéséről szóló Munkaműhely: Veszélyes üzemek engedélyezése („Operation of the Licensing and Inspection System for Dangerous Substances”); Budapest; 2001. február. 27.; megjelent ”Gyűjtemény a Phare Twinning Project HU98/IB-EN-01 rendezvények keretében tartott előadásokról” c. BM OKF kiadványában (2001. Budapest);
5. ENSZ Környezeti Program – Európai Gazdasági Bizottsága, Regionális Környezetvédelmi Egyezmények Munkaértekezlete: Hungarian Experience with the Ratification and Implementation of the UN ECE Industrial Accident Convention; Belgrád; 2001. november. 14-16. megjelent a Szerb Környezetvédelmi Minisztérium kezelésében;
6. ENSZ EGB Ipari Baleseti Egyezmény 2. Konferenciája. Hungarian Experience in Establishment and Extension of Bilateral and Cross Border Cooperation with Neighbouring Countries in the Field of Prevention of, Preparedness for and Responce to Industrial Accidents; Kisinyov; 2002. november. 06-08.;
7. SEVESO II. Irányelv végrehajtásáról szóló katasztrófavédelmi szerek együttműködésének keretében megrendezett munkaértekezlet: Implementation of Seveso II. Directive in Hungary.; Czestochowa, Lengyelország, 2003. április 07-08.;
8. SEVESO II. Irányelv végrehajtásáról szóló továbbképző tanfolyam: Implementation of Seveso II. Directive in Hungary; Pozsony, Szlovákia; 2003. április 28-29.;

9. Európai Stabilitási Egyezmény ELSEDIMA, RO 2003. környezetvédelmi szabályozásról és a katasztrófavédelemről szóló Nemzetközi Konferenciája: Calimanesti-Caciulata, Románia; 2003. augusztus 28-29.;
10. Helsinki Egyezmény Kapcsolattartó Pontjainak megbeszélése és továbbképzése: Tasks of the Hungarian Point of Contact Within the Framework of the Industrial Accidents Convention c. előadás tartása a magyar kapcsolattartó pont működéséről.; Pozsony, Szlovákia; 2003. november 10 – 11.; megjelent a szlovák Környezetvédelmi Minisztérium kiadásában;
11. „Implementing the Seveso II. Directive: Experience and Results” c. szeminárium: Hungarian Experience in the Prevention of Major Accidents Hazards, 2004. december 2-3, Pozsony, megjelent a Szlovák Környezetvédelmi Minisztérium kiadványában;
12. „Mutual Joint Visit in Hungary” Implementation of regional and local tasks for the prevention of major accidents involving dangerous substances “: Land use planning, technical requirements”, Tiszaújváros, 2005. szeptember 28-30. BM OKF, 2005.
13. CEI Conference titled „Industrial and Transporting Accident Prevention and Response”: International prescriptions of emergency response planning of marshalling yards, Balatonföldvár, 2005. október 24-25. BM OKF 2005.

Magyar nyelvű

1. Veszélyes anyagok I. Konferenciája „Ammónia”: Súlyos ipari balesetek elleni védekezés jogi szabályozásának helyzete; Gyula.; 1998. november 18-20.; megjelent Gépipari Tudományos Egyesület kiadásában (85-88.o.);
2. Veszélyes üzemek biztonsági vezetőinek 1. konferenciája, Pécel; 2001. február. 26.:
 - a. Lakossági tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása.
 - b. Üzemeltetői adatszolgáltatás, biztonsági jelentés és a biztonsági elemzés; c. előadások;
 „Phare Twinning Project HU98/IB-EN-01 rendezvények keretében tartott előadásokról” c. BM OKF kiadvány (2001. Budapest);
3. Veszélyes anyagok közúti szállítása konferencia: A veszélyes anyagok közúti szállítása és a Seveso II. EU Irányelv kapcsolata, Pécel, 2001. szeptember 26-27.; BM OKF 2001.;
4. PHARE Twinning „B” Projekt Továbbképző tanfolyam, Tiszaújváros; 2002. április. 08-26.
 - a. A súlyos balesetek jelentése és kivizsgálása;
 - b. Veszélyes anyagok, létesítmények és üzemek azonosítása, adatszolgáltatás, adatkezelés;
 - c. ENSZ EGB Ipari Baleseti Egyezmény és hazai alkalmazása c. előadások;
 „Gyűjtemény a BM OKF ”Phare Twinning B Project továbbképző tanfolyam előadásaihoz” c. BM OKF kiadvány (Budapest, 2003. április);
5. ITDH Euro Info Központ Környezetvédelmi Konferenciája: ”Az ipari kockázatok jelentősége”; Budapest; 2003. március. 25.;
6. MAVESZ Vegyipari Konferencia: A súlyos ipari balesetek megelőzéséről szóló jogszabályok végrehajtásával kapcsolatos tapasztalatok és jogszabály módosítási elképzelések, Eger 2004. október 14.;
7. A veszélyes hulladékokkal rendelkező veszélyes tevékenységek országhatáron túli hatásai, a védekezés lehetőségei, a vonatkozó nemzetközi szabályok és azok magyarországi hatályosulása c. előadás „A veszélyes hulladékokkal kapcsolatos katasztrófavédelmi tevékenységek megalapozásáról” szóló projekt záró-értekezletén; Balatonföldvár, 2004. december 09-10. BM OKF, 2004.;

8. „A súlyos ipari balesetek elleni védekezés jogi szabályozása, helyi és területi feladatai” című regionális továbbképzés: A lakosság tájékoztatásával és a nyilvánosság biztosításával kapcsolatos katasztrófavédelmi szabályok alkalmazása, Budapest, 2005. október 20., BM OKF és a KKEKI, 2005. és az Interneten: http://www.katasztrofavedelem.hu/menu/regionalis/reg_07/katai.ppt.

Orosz nyelvű

1. „Béke és Biztonság Eurorégiók Konferenciája”: Роль Информации Населения в Снижении Последствий Крупных Аварий Связанных с Опасными Веществами (A lakossági tájékoztatás szerepe a súlyos ipari balesetek elhárításában); Jaremcsse, Ukrajna; 2000. október. 11-13.;
2. Training session on drawing up national implementation reports: Меры по предотвращению промышленных аварий (Ipari baleset-megelőzési intézkedések), Varsó, 2005. szeptember 12-13.

Tudományosan megalapozott szakmai segédlet és kiadvány

1. Kátai-Urbán L., Popelyák P., Varga I.: Módszertani útmutató a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés okmányai elkészítésének segítésére, BM OKF belső kiadványa, 2001.;
2. Kátai-Urbán L. (szerk): kézikönyv a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés hatósági felügyeleti feladatainak ellátásához (Phare Twinning B project) 2003.;
3. Kátai-Urbán L. (szerk.) „Ipari balesetek elleni védekezés Magyarországon”, c. BM OKF kiadvány és CD (szerkesztő), 2004.;
4. „Prevention of Major Accidents in Hungary” c. BM OKF kiadvány és CD, 2004.;
5. Kátai-Urbán L. (szerk.) „Módszertani segédlet a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos ipari balesetek elleni védekezés területi és helyi feladatainak ellátásához” c. BM OKF lektorált kiadványa, 2005.;
6. Kátai-Urbán L. (szerk.) “Guidance on the implementation of regional and local tasks for the prevention of major accidents involving dangerous substances” c. BM OKF lektorált kiadványa, 2005.

Tudományosan megalapozott szakmai koncepció, terv

1. Szakál B., Kátai-Urbán L., Daróczy I., Kápolna F., Simai M., Kozák K.: Tanulmány a 96/82/ek irányelv hazai jogrendbe való vételének gazdasági-társadalmi hatásairól, Budapest 1999.;
2. Szakál B., Kátai-Urbán L., Daróczy I.: Szabályozási elvek és szakmai tervezet a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről, és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezéstről szóló törvény IV. fejezete végrehajtását szolgáló kormányrendeletre 2000.;
3. „Igazgatási koncepció a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés hatósági engedélyezési-, felügyeleti ellenőrzési és katasztrófavédelmi feladatainak ellátására” BM OKF belső szakmai anyag, 2001. szeptember.

Más tudományos igényű alkotás

1. Kátai-Urbán L.: A katasztrófa-elhárítás nemzetközi vonatkozásai, szakdolgozat (BKE) 1999.;
2. Kátai-Urbán L.: A súlyos ipari baleseti szabályozás felülvizsgálata, szakdolgozat (ELTE ÁJK) 2004.

Szakmai-tudományos önéletrajz

Név: dr. Kátai-Urbán Lajos pv. alezredes, polgári védelmi tanácsos

Születési hely, idő: Budapest, 1969. június 12.

Tanulmányok:

1987-1990	Erődítő-álcázó (mélyépítő) mérnök. Kalinyingrádi Katonai Műszaki Egyetem, Szovjetunió (befejezetlen tanulmányok).
1990-1991	Katonai építőmérnök. Kossuth Lajos Katonai Főiskola, Műszaki Szaktanszék (kitüntetéses oklevél).
1997-1999	Nemzetközi gazdasági szakértő. Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem, Közgazdasági Továbbképző Intézet, Nemzetközi Gazdasági és Üzleti Kapcsolatok szak.
1999-2005	Jogász. ELTE Állam- és Jogtudományi Kar
2005-	Doktorandusz egyéni képzésben. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Katonai Műszaki Doktori Iskola

Szakmai gyakorlat:

1991 – 1996	Hajóparancsnok, hadműveleti főtiszt. Magyar Honvédség, Honvéd Folyami Flottilla (Budapest).
1996 – 1997	Műszaki főelőadó, kirendeltség-vezető BM Pest Megyei Polgári Védelmi Parancsnokság.
1997 – 1998	Kiemelt főelőadó. BM Polgári Védelmi Országos Parancsnokság, Euroatlanti Integráció és Nemzetközi Kapcsolatok Iroda.
1998 – 2000	Főosztályvezető-helyettes BM Polgári Védelmi Országos Parancsnokság (PVOP), BM Ipari Baleseti Nemzeti Központ.
2000 – 2004	Kiemelt főelőadó. BM OKF BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, Ipari Baleset-megelőzési és Felügyeleti Főosztály (IBFF)
2004. 03. 01-től	Főosztályvezető-helyettes. BM OKF IBFF

Szakértői, tudományszervezői tevékenység (tagság)

1998-99.	1. Áruk Szabad Áramlása, Európai Integrációs Tárcaközi Bizottság (EITB) tagja (BM képviselőként)
1998-től folyamatosan	22. környezetvédelem, EITB, 2004-től a 30. Környezetvédelem, Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság tagja (BM képviselőként)
1999-től folyamatosan	A SEVESO II. Irányelv bevezetéséért felelős Illetékes Hatóságok Bizottsága, magyar képviselője
2000 - 2004	Ipari Balesetek Országhatáron Túli Hatásairól szóló ENSZ EGB Egyezményben (Ipari Baleseti Egyezmény) Végrehajtási Munkacsoport tagja
2000 – 2001.	A 96/82/EK Tanácsi irányelv harmonizációját elősegítő Phare Twinning Project (98/IB/EN-01-SP 5). Projekt koordinátor.
2002 - 2003.	A SEVESO II. Irányelv végrehajtását segítő Phare Twinning B Project (HU 2001/IB/EN-03). Projekt koordinátor.

2003 - 2004	A Seveso II. Irányelv veszélyeztetettség értékelési eljárásainak harmonizálásáról szóló ARAMIS EU Kutatási Project Felügyelő Bizottság tagja (BM OKF képviselőként)
2003-től folyamatosan	Ipari Baleseti és Vízügyi Egyezmény Közös Munkacsoportjának tagja
2004-től folyamatosan	Ipari Baleseti Egyezmény Elnökségének alelnöke
2003-től	Magyar-román Környezetvédelmi Egyezmény Vegyes-bizottság Belügyminisztériumot képviselő tagja.
2004-től folyamatosan	Magyar-szlovák Környezetvédelmi Egyezmény Vegyes-bizottság Belügyminisztériumot képviselő tagja
2005-től folyamatosan	„A potenciálisan határon áterjedő hatású létesítmények és tevékenységek létesítésével, működtetésével és ellenőrzésével kapcsolatban felmerülő problémák beazonosítására, vizsgálatára, elemzésére és bemutatására, különös tekintettel a Rosia Montana (Verespatak) projektre” Szakértői Bizottság tagja
2005-től folyamatosan	Magyar Hadtudományi Társaság, polgári védelmi tagozat Magyar Rendészettudományi Társaság, katasztrófavédelmi tagozat

Kutatói tevékenység (publikációs adatok):

- Folyóiratcikk: 23 db.; könyv, könyvrészlet: 4 db.; jegyzet, tankönyv, tansegédlet: 2 db.
- Konferencia kiadványban megjelent előadás: angol nyelvű: 13; magyar nyelvű: 8 db.; orosz nyelvű: 2 db.
- Tudományosan megalapozott szakmai segédlet és kiadvány: 6 db.; szakmai koncepció, terv: 3 db.

Nyelvtudás

1990	Orosz felsőfokú „C” típusú (katonai szaknyelvvvel bővített)
2005	Angol felsőfokú „B” írásbeli (ARMA - katonai szaknyelvvvel bővített) Angol felsőfokú „A” szóbeli (ARMA - katonai szaknyelvvvel bővített)

Budapest, 2006. június 05-én.

dr. Kátai-Urbán Lajos pv. alezredes